

DAPLI VEHICHEL DA LA POSTA INSCRITS PER RUMANTSCH

En las regiuns dal chantun Grischun ch'èn per gronda part rumantschas inscriba La Posta ils vehichels da distribuziun novs a partir d'immediat cun «La Posta». Qua tras satisfà La Posta ad ina dumonda da la Lia Rumantscha che s'engascha per la promoziun persistenta da la lingua e cultura rumantscha. Ils emprims vehichels cun la nova inscripziun ha La Posta gia surdà a la regiun da distribuziun Glion.

La Posta renovescha regularmain sia flotta da vehichels. En il chantun Grischun emposta ella ils novs vehichels per la distribuziun en ils territoris rumantschs a partir d'immediat cun l'inscripziun en la quarta lingua naziunala. «Nus avain plaschair che La Posta sustegna nossas stentas per mantegnair la lingua rumantscha», di il secretari general da la Lia Rumantscha, Martin Gabriel. «Grazia

a questa mesira vegn la visibilitad da la lingua rumantscha rinforzada ed ils interess dals umans en noss chantun prendids serius», sa legra el. Ils vehichels da distribuziun en la part taliana dal chantun èn inscrits gia oz per talian.

«La Posta» – dapertut, nua ch'i vegn discurrì rumantsch. Concret signifitga quest pass ch'ils vehichels che vegnan furnids da nov en las regiuns da distribuziun Surselva Sura, Laax, Lai, Casti, Surses, Val Müstair e l'entira Engiadina èn da princip inscrits cun «La Posta». Uschia vegn meglierada cleramain la percepziun da la lingua tradiziunala en ils territoris rumantschs dal chantun Grischun. I dovra in tschert temp fin che tut ils vehichels èn inscrits en rumantsch, per te che La Posta rempiazza ils vehichels da distribuziun en etappas tenor il ciclus da diever usità. En la regiun da distribuziun Glion vegnan er en l'avegnir insaquants vehichels ad esser inscrits per tudestg, perquai che vegnan provididas sin quellas turas era vischnancas, en las qualas i vegn discurrì tudestg.

La Posta è in'interpresa naziunala ch'è preschenta en l'entira Svizra e che renconuscha e sustegna la plurilinguitad. «La diversitad linguistica fa daventar singular noss chantun. Gugent mussain nus quai cun inscriver nos vehichels da distribuziun en il territoris linguistics correspundents en talian u rumantsch», di Niklaus Zippert, manader da la regiun da distribuziun da brevs Cuir. La Posta sa baratta regularmain cun la Lia Rumantscha.



↑ La posta arriva per rumantsch. (Foto: Post CH AG)

NOVA PROMOTURA REGIONALA PER LA SUTSELVA

La Lia Rumantscha sa legra da beneventar la Martina Cantieni sco nova collavuratura regiunala. Ella ha cumenzà sia lavur il schaner 2020 en il nov biro regiunala da la Lia Rumantscha a Clugen sin la Muntogna da Schons. Cun quai extenda la Lia Rumantscha la sia promoziun regiunala.

La Lia Rumantscha ha ils davos onns pudì augmentar cuntinuadamain la sia promoziun en las regiuns rumantschas. En Sutselva

è ella stada activa senza avair in biro al lieu. Cun pladir Martina Cantieni sco nova collavuratura regiunala sa legra la Lia Rumantscha da communitgar ch'i dat a partir dal schaner 2020 puspè in biro regiunala en Val Schons. Martina Cantieni cumplettescha la squadra da la Lia Rumantscha cun in pensum da 40 pertschient. En collavuraziun cun Carmen Dedual e Gianna Sonder surpiglia ella projects currentes e sviluppescha novas ideas per la promoziun rumantscha en la Sutselva. Martina Cantieni (1982) e creschida si a Pazen sin la Muntogna da Schons. Suenter ses studi da geografia a l'Universitad da Berna ha ella lavurà sco manadra da project per products e cultura tar il Parc natiral Beverin.

Dasperas ha ella frequentà la scola da puras e lavura sin il bain puril da ses geniturs. Martina Cantieni s'engascha dapi onns per la lingua e la cultura sutsilvana. Tranter auter ha ella scrit per La Quotidiana ed il Sulom Grischun Central, ha translata teaters per la Cumpagneia da Donat e conturn ed è stada commembra da la supranza communal da Donat. Martina Cantieni viva cun sia famiglia a Pazen.

Martina Cantieni cumplettescha la squadra da la Lia Rumantscha che dumbra actualmain 23 collavuraturas e collavuratur en var 14 piazzas cumplainas. Il biro regiunala da la Lia Rumantscha en Sutselva sa chatta a partir dal schaner 2020 a Clugen (Vischnànca Sura 4).

LA CHATSCHA EN LA LITTERATURA

«En veir catscheder è dasperas er en poét: – angal è sia poesia pi roca, pi groglia e mal-scursada! El è en poét cugls calzers anfarros!» (P. Alexander Lozza, 1928). La chatscha è in tema che ha fatschentà blers auturs e – durant ils ultims decennis – era diversas auturas rumantschas. L'ir en muntogna cun ses ristgs e privels, l'observaziun da la natira, dals animals e da las plantas en las vals alpinas fascineschan tant sco l'istorgia socioculturala e la passiu e viva fantasia dals chatschaders.

Cun «Rumantsch e latin da chatscha» preschenta la romanista Annetta Ganzoni in cudesch che cuntegna texts da chatscha or da tut las regiuns ed en tut ils idioms. Dasper poesias e raquints pli u main enconuschents (Men Rauch, Guglielm Gadola, P. Alexander Lozza) vegnan er in pèr lavurs novas publicadas qua l'emprima giada (Leo Tuor, Attilio



Bivetti). 56 texts rumantschs vegls e novs èn unids en quest cudesch e spetgan da vegnir scuvids.

La Chasa Editura Rumantscha (CER) publicgescha en quest nov cudesch ina collecziun da texts caracteristics da chatscha. 44 auturas ed auturs or dals differents temps vegnan preschentads cun ina curta biografia e bibliografia. Ils texts vegnan accumpagnads

dad ina seria dad illustraziuns che chattan inspiraziun a las descripziuns preschentadas. Las illustraziuns èn vegnidas fatgas da Luca Pitsch. El è creschì si a Berna ed ha absolvi là ina scolaziun artistica, e, fitg impurtant, el va sez a chatscha.

Annetta Ganzoni è la collavuratura editoriale per quest cudesch, ella ha fatg la tscherna dals texts e la structuraziun dal tom e dals commentaris. Annetta Ganzoni ha promovì sur da la poesia dad Andri Peer ed è collavuratura scientifica da l'Archiv svizzer da litteratura (ASL).

Rumantsch e latin da chatscha. Fantasias umoristicas e seriusas da passa 200 onns. Prosa e poesia (en tut ils idioms), illustraziuns da Luca Pitsch, 464 p., CHF 35.-, ISBN: 978-3-03845-065-8, Chasa Editura Rumantscha, 2019.

Lia Rumantscha, Via da la Plessur 47, CH-7001 Cuir, telefon +41 81 258 32 22, info@rumantsch.ch, www.liarumantscha.ch